

Brussel, 13 juni 2012

Advies 2012/08

Uitgebracht op vraag van de minister van zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Verjaring: Pensioenrechten – Afwijking op de verjaringstermijn – Aanvang van de verjaringstermijn

Twee ontwerpen van koninklijk besluit werden aan het ABC voorgelegd ter advies:

Het 1ste ontwerp beoogt de verjaarde bijdragesupplementen waarvan de overschrijding van de verjaringstermijn te wijten is aan de overheid:

- *het laat de zelfstandigen toe pensioenrechten te openen op basis van de oorspronkelijk gevorderde bijdragen die ze betaald hebben. Het Comité brengt een **positief** advies uit over deze maatregel. Het meent echter dat het punt 2 herschreven moet worden en maakt enkele technische opmerkingen;*
- *het laat de zelfstandigen toe de bijdragesupplementen die voortkomen uit een regularisatie te betalen, zelfs als ze verjaard zijn en om zo "volledige" pensioenrechten te openen. Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel die overlapt met de 1ste.*

Het 2de ontwerp:

- *past de aanvang van de verjaringstermijn aan voor de aan de zelfstandige terug te betalen bedragen. Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel omdat het momenteel niet opportuun is en het huidig artikel 49 van het ARS ingewikkeld maakt;*
- *maakt het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om aan de zelfstandige verjaarde sociale bijdragen terug te betalen, indien de overschrijding van de verjaringstermijn te wijten is aan de overheid. Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel die de tegenhanger is van het ontwerp artikel 13bis van het ARP waarover het Comité een negatief advies uitgebracht heeft.*

Het huidig advies van het Algemeen Beheerscomité spreekt zich uit over 2 ontwerpen van koninklijk besluit:

- Het ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (het ARP). Dit ontwerp besluit laat de zelfstandigen in bepaalde gevallen toe:
 - o pensioenrechten te openen voor periodes waarvoor zij bijdragen betaald hebben die niet geregulariseerd werden, en
 - o hun regularisatiebijdragen, zelfs al zijn ze verjaard, te betalen en zo "volledige" pensioenrechten te openen.
- Het ontwerp koninklijk besluit tot wijziging, voor wat betreft de verjaring inzake terugbetaling van onverschuldigde bijdragen, van het koninklijk besluit van 19 december

1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen (ARS). Dit ontwerp besluit:

- o past de aanvang van de verjaringstermijn aan voor de terugbetaling aan de zelfstandige van ten onrechte betaalde bijdragen, en
- o laat onder bepaalde voorwaarden toe bijdragen, die ten onrechte betaald zijn, aan de zelfstandige terug te betalen, zelfs als zij verjaard zijn.

1) Ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het ARP

Regularisaties van bijdragen kunnen met zoveel vertraging doorgevoerd worden dat hun invordering verjaard is. Niettemin opent de zelfstandige die niet de volledige bijdrage betaald heeft geen enkel pensioenrecht voor de betreffende kwartalen.

Dat betekent dat een zelfstandige wiens bijdrage geregulariseerd wordt na de verjaringstermijn:

- geen pensioenrechten opent voor de oorspronkelijk betaalde bijdragen;
- geen supplement, voortkomend uit een regularisatie, kan betalen om dergelijke rechten te openen zelfs indien de vertraging te wijten is aan een vergissing van de administratie.

De ombudsman voor de pensioenen, die een dergelijk geval behartigd heeft¹ was van mening dat de overheid zich niet kan verschuilen achter een tekortkoming van haar administratie om de onderworpen pensioenrechten te ontzeggen.

Hij stelt vast:

- dat een "euvel in de opvolging van het loopbaandossier dat slechts ontdekt wordt na de pensionering van de zelfstandige negatieve gevolgen kan hebben op het pensioen en dit ondanks het feit dat de zelfstandige altijd getrouw zijn bijdragen betaalde";
- er "nochtans maatregelen bestaan om de gevolgen in de mate van het mogelijke te verzachten (opheffing van de verjaring). De mogelijkheid om de zelfstandige vrij te stellen van deze bijdragen is niet voorzien".

Het ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het ARP voorziet 2 maatregelen die tot doel hebben de zelfstandige toe te laten om pensioenrechten te openen als de regularisatiebijdragen verjaard zijn en als deze vertraging te wijten is aan de overheid.

Deze 2 maatregelen zijn de volgende:

- a) *de zelfstandige toelaten om in bepaalde gevallen pensioenrechten te openen op basis van betaalde bijdragen die niet geregulariseerd zijn.*

Het artikel 1 van het ontwerp besluit voorziet dat de bijdragen die door een zelfstandige zijn betaald in aanmerking worden genomen voor de berekening van het pensioen, zelfs als ze niet geregulariseerd werden, indien

- de regularisatie werd doorgevoerd na de verjaringstermijn en de belanghebbende de verjaring ingeroepen heeft;
- de regularisatie voortvloeit uit een fout die begaan werd, hetzij door een sociale verzekeringskas, hetzij door een derde.

Deze 2 voorwaarden zijn cumulatief.

Het Comité brengt een positief advies uit over deze maatregel, omdat ze:

- toelaat om pensioenrechten toe te kennen aan personen aan wie die zouden ontzegd zijn, terwijl ze te goeder trouw zijn, zonder hen jaren later aanvullende bijdragen te vragen, en

¹ Jaarverslag 2010 van het College van de ombudsmannen voor pensioenen, p. 118 en verder.

- beantwoordt aan de vraag van de ombudsman voor pensioenen.

Het ABC meent echter dat het nieuwe lid 3 van artikel 13 van het ARS moet worden verduidelijkt en daarom als volgt herschreven moet worden:

*"Wanneer voor een bepaalde periode een regularisatie wordt doorgevoerd die aanleiding geeft tot een bijdragesupplement, gelden de bijdragen die aanvankelijk voor diezelfde periode werden opgevorderd en betaald door de zelfstandige, als bewijs van de beroepsbezigheid indien **tegelijk** aan de volgende voorwaarden is voldaan:*

*1° de regularisatie in kwestie werd doorgevoerd op een moment dat de schuldenaar de verjaring van de vordering tot het betalen van dit bijdragesupplement zou kunnen invoeren en dit ook effectief doet, **en***

*2° de regularisatie in kwestie is **te wijten aan een sociale verzekeringskas, een openbare instelling van de sociale zekerheid, de fiscale administratie of een andere administratie.**"*

Deze formulering preciseert dat de voorwaarden cumulatief zijn. Ze herneemt een bredere notie dan de simpele fout, en identificeert de notie van 'derden'.

b) Toelaten dat de zelfstandige regularisatiebijdragen betaalt na de verjaringstermijn

Het artikel 2 van het ontwerp koninklijk besluit voorziet dat de bijdragesupplementen die betaald zijn door een zelfstandige na de verjaringstermijn in aanmerking worden genomen voor de berekening van het pensioen als:

- het supplement te wijten is aan een regularisatie ingevolge een begin of hervatting van beroepsbezigheid, de belanghebbende voorlopige bijdragen heeft betaald, en op voorwaarde dat de laattijdige betaling uitsluitend te wijten is aan het sociaal verzekeringsfonds, het RSVZ of de fiscale administratie,
- het bijdragesupplement te wijten is aan een rechtzetting in de vaststelling van bijdragen met betrekking tot kwartalen waarvoor bijdragen betaald zijn, en op voorwaarde dat de laattijdige betaling uitsluitend te wijten is aan het sociaal verzekeringsfonds, aan het RSVZ of de fiscale administratie.

Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel omdat hij in de praktijk overlapt met de 1ste maatregel die toelaat z'n pensioenrechten te houden zonder bijdragesupplement.

Bijgevolg is het artikel 3 van het ontwerp koninklijk besluit eveneens overbodig.

Ten slotte wenst het Comité de volgende technische opmerkingen uit te brengen over het ontwerp besluit:

- de overwegingen moeten verwijzen naar het advies van het Algemeen Beheerscomité;
- de 2de overweging moet niet noodzakelijk de laatste wetswijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 hernemen;
- De 4de overweging moet verwijzen naar het advies van de minister van Begroting en niet naar het advies van de Staatssecretaris voor Begroting, en
- In de laatste paragraaf van het artikel 1 moeten de woorden "in bovenstaand geval" vervangen worden door "in het in vorig lid vermelde geval".

2) Ontwerp koninklijk besluit tot wijziging van het ARS, voor wat betreft de verjaring inzake onverschuldigde bijdragen.

Dit ontwerp besluit:

- a) *past de aanvang van de verjaringstermijn aan voor terug te betalen bijdragesupplementen ten gevolge van een regularisatie*

De terugbetaling van bijdragen die niet verschuldigd blijken te zijn ten gevolge van een regularisatie die doorgevoerd is in het kader van een begin of hervatting van een beroepsactiviteit verjaart na 5 jaar. Deze termijn gaat in op 1 januari van het 3de jaar volgend op het jaar waarin de bezigheid aanvang nam.

De verjaringstermijn is dezelfde voor de invordering van de bij het begin van bezigheid verschuldigde regularisatiebijdragen.

Het ontwerp van besluit wijzigt het aanvangspunt van de verjaring van de niet verschuldigde bijdragen ten gevolge een regularisatie doorgevoerd in het kader van een begin of hervatting van bezigheid. Het voorziet dat de verjaring ingaat op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin **de voorlopige bijdragen voor het begin van activiteit werden betaald.**

Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel omdat die momenteel niet opportuun is, en het huidig artikel 49 van het ARS ingewikkeld maakt.

- b) *laat het fonds toe aan de zelfstandige de bijdragesupplementen van verjaarde regularisaties terug te betalen wanneer deze vertraging te wijten is aan een fout van de administratie.*

Het artikel 16, §3, vierde lid van het koninklijk besluit nr. 38 voorziet het volgende: "de Koning kan uitzonderingen op de verjaringstermijn vaststellen voor vorderingen tot terugbetaling van na 30 juni 1983 onverschuldigd betaalde bijdragen wanneer het laattijdig karakter van de vordering tot terugbetaling niet te wijten is aan de zelfstandige."

Het artikel 2 van het ontwerp koninklijk besluit voert deze bepaling uit door het fonds toe te laten om ten gevolge van regularisatie te veel geïnde bijdragen terug te betalen na de verjaringstermijn, op voorwaarde dat de laattijdige vraag tot terugbetaling uitsluitend te wijten is aan het fonds, het RSVZ of de fiscale administratie.

Het Comité brengt een **negatief** advies uit over deze maatregel. Het betreft immers de tegenhanger van het ontwerp artikel 13bis van het ARP, waarover het Comité een negatief advies heeft uitgebracht.

Dit advies werd via elektronische weg goedgekeurd op 13 juni 2012 en zal worden bevestigd tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 13 juni 2012:

Muriel GALERIN
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN
Voorzitter